

بسم الله الرحمن الرحيم

کرونا و یادبود سالانه سقوط خلافت: جهان اسلام امروز در کجا قرار دارد؟

(ترجمه)

در بیست و هشتم رجب 1432 هجری، مطابق سوم مارچ 1924 میلادی، مصطفی کمال اتاترک تصمیم گرفت تا خلافت اسلامی ملغا و بجای آن جمهوری ترکیه حاکم گردد که تا اکنون پابرجاست.

چند روز قبل (بر اساس تقویم هجری) یادبود از 99همین سالروز سقوط خلافت بود. این یادبود همزمان با بحران شیوع ویروس واکیر کرونا بود. حرف و حدیث‌های فراوانی پیرامون چگونگی مبارزه با این ویروس مجهول و تغییرات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی و پیامدهای آینده این بیماری واکیر در جریان بوده است؛ بحرانی که دانش‌مندان، پژوهش‌گران و استراتژیست‌ها تا هنوز نتوانستند راه‌حلی برای آن دریابند و هفته‌ها و ماه‌های آینده را در انتظار نشستند تا اوضاع از حالت کنونی اش بیرون شود.

کسی که قضیه یادبود 99همین سالروز سقوط خلافت را دنبال نموده باشد، درمی‌یابد که این قضیه در حلقات و محافل عربی و اسلامی بازتاب آن‌چنانی نیافت؛ به استثنای حزب التحریر و پیامی که امیر آن به این مناسبت در شام دوشنبه 28 رجب ایراد نمود. شاید دنبال نمودن بیانیه‌های مربوط به این امر اهمیتی کمتری داشته باشد؛ چون تمام جهان و جهان اسلام مشغول قضایای خطرناک، از جمله ویروس کرونا و پیامدهای آن هستند. این برعلاوه جنگ‌ها و درگیری‌هایی است که در اکثر سرزمین‌های اسلامی گسترش یافته است. آنتونیو گوترش دبیر کل سازمان ملل دوشنبه گذشته از همه جناح‌های درگیر در همه جهان درخواست نمود تا هرچه عاجل آتش‌بس نمایند تا از کسانی که در معرض خطرات و عواقب ویران‌گر ویروس کرونا قرار دارند، حمایت صورت گیرد.

اما پرسش اساسی این است: نقش جهان اسلام در این رویارویی جهانی در کجاست؟ نقش دولت خلافت در طول ادوار تاریخی در امر مبارزه و رویارویی با بحران‌ها و جهانی چگونه بوده است؟ و اوضاع بهداشتی در ادوار مختلف دولت خلافت اسلامی در چی جایگاهی قرار داشته است؟

این طبیعی است که بررسی و ارزیابی تجربه خلافت اسلامی بطور آبی و در یک نوشتار رسانه‌ای کار سخت و دشوار است؛ چون آن یک تجربه طولانی بوده و در مراحل گوناگون به وقوع پیوسته است. خلافت اسلامی پس از وفات پیامبر اسلام صلی الله علیه وسلم و زمان خلفای راشدین به یک منوال و شکل نبوده؛ بلکه با گذشت مراحل متعدد به سلطنت عثمانی و در نهایت با خلافت اسلامی پایان یافته است. اما در تاریخ خلافت اسلامی دوره‌هایی بوده که وضعیت جهان اسلام را در بهترین حالت به تصویر می‌کشد. علوم طبی، درمانگاه‌ها و انواع وسایل پیشرفته آن روز گسترش چشم‌گیری داشته، دانش‌مندان، پزشکان و کاشفان مسلمان در حوزه تمدن جهانی دستاوردهای بی‌پیشنه‌ای داشتند و تا اکنون در علوم طبی جدید از آن‌ها بعنوان بزرگ‌ترین مرجع استفاده می‌شوند.

اما آن چه امروز مهم است، این است که دنیای عرب و اسلام در مقابله با این مرض جدید در چی جایگاهی قرار دارند؟ دانش‌مندان عرب و مسلمانی که داروها و واکسین‌ها برای جلوگیری از امراض واگیر کشف نمایند، در کجاستند؟ و واقعیت درمانگاه‌ها و بنیادهای بهداشتی در سرزمین‌های عربی و اسلامی چگونه است؟

هرآن که اخبار مرض واگیر کرونا و نحوهٔ معالجه و وقایهٔ آن را دنبال نماید؛ متوجه می‌شود که جهان منتظر نتایج برآمده از آزمایشگاه‌های علمی و پزشکی چین، آلمان، فرانسه، امریکا و بریتانیاست. برخی هم تلاش‌های پزشکان ایرانی را دنبال می‌کنند که برای جلوگیری از انتشار بیش از حد آن تلاش‌های پیگیری دارند. تعداد از مسلمان‌ها احادیث و روایات نقل شده از پیامبر اسلام را که در وقایه از مرض طاعون گفته شده، تبلیغ می‌نمایند. این روایات که به قرنطینه نمودن و عدم گشت‌وگذار دلالت می‌نماید، توجه بسیاری را به خود جلب نموده است؛ حتی برخی روزنامه‌های غربی پیرامون این روایات چیزهای نوشته‌اند. اما این همه واقعیت موجود را که ملت‌های عرب و مسلمان از آن رنج می‌برند و نگران هستند؛ از بین نمی‌برد. باوجود آن که حجم انتشار این مرض در این سرزمین‌ها به مراتب کم‌تر از انتشار آن در کشورهای اروپایی، امریکا، چین و کوریای جنوبی می‌باشد.

تعدادی از مسلمان‌ها به این مرض واگیر تنها از بعد اخلاقی و تربیتی نگریستند. برخی هم آن را ابتلای الله سبحانه و تعالی دانسته، عدهٔ دیگر آن را فرصت جهت برگشت بسوی الله، ایجاد اخلاق نیکو و تفکر پیرامون الله و نعمت‌هایش دانستند؛ هرچند روی دیگر این وباء و مرض واگیر مقامات و مراجع دینی اسلامی و مسیحی را مجبور نموده تا نمازهای جمعه، جماعت‌ها و مراسم مذهبی را متوقف سازند. کار به جای رسیده که دروازه‌های اماکن عبادی را بسته نمایند و این روی دیگری از این بحران است.

معلومات اولیه بیان‌گر آن است که دولت چین بر کنترل این مرض فایق آمده و کمک‌هایی را به کشورهای اروپایی و برخی کشورهای اسلامی جهت تضعیف اثرات این مرض می‌فرستد. این درحالی‌ست که دولت‌های اروپایی کمک‌های کشورهای همسایه را رد نموده و امریکا می‌خواهد به تنهایی واکسین این مرض را کشف نماید. این در زمانی‌ست که امریکا با چالش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی قرار داشته و هنوز هم بر وضع تحریم‌ها علیه کشورهای دیگر مثل وینزویلا و ایران ادامه می‌دهد و جهان مشغول بررسی پیامدهای مالی، اقتصادی و اجتماعی این مرض واگیر می‌باشد.

اما در حوزهٔ سرزمین‌های عربی و اسلامی پرسش مهم این است: آیا ممکن است انتشار این ویروس کشنده زمینهٔ توقف درگیری‌ها را مساعد ساخته و فرصت کار مشترک در مبارزه با این چالش تازه را مساعد سازد؟ و با وجود همهٔ اختلافات مان قضیهٔ انسانی و اجتماعی را اولویت دهد؟

در زمان کرونا و در 99همین سال روز سقوط خلافت اسلامی؛ باید صفحات مثبتی را در تاریخ ورق بزنیم تا این که نقش فرهنگی، انسانی و مثبت خود را بجای این که منتظر دستاوردهای دیگران در حوزهٔ جنگ، سلاح، پیشرفت‌های علمی، داروها و واکسین‌ها جدید بمانیم، در جهان ادا نماییم.

نویسنده: قاسم قصیر

مترجم: منیب حمیدی

منبع: عربی 21

تاریخ نشر: 2020 /3/25

#کرونا

Corona#

19Covid#